

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tožl se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 28. februarja 1935.

Štev. 24.

Ali nas je kriza izučila?

Češkoslovaški kmetijski minister dr. Hodža je te dni dejal, da se je izkazala svetovna gospodarska kriza kot najboljša učiteljica in vzgojiteljica sveta, ker je njena zasluga, če je prodrila misel načrtnega gospodarstva. V resnici bi tudi bilo čudno, če ne bi težka stiska izmodrila ljudi, kajti sila kola lomi, in ljudje so prisiljeni v času stiske, da več in bolje delajo. V resnici tudi vidimo v skoraj vseh državah, kako je kriza aktivnost vlade silno povečala in dovedla do javnih del, ki so se smatrala v srečnih časih konjunktura skoraj neizvedljiva. Tako je Ruzveltov načrt ustvaril Ameriki naravnost orjaška investicijska dela. V Angliji bo posledica krize odprava vseh nehihijskih stanovanj. Nemčiji bo dala brezposelnost najpopolnejše omrežje avtomobilskih cest, Francija, Italija, celo mala Avstrija kar naprej nadaljujejo z velikimi investicijskimi deli, da se zle posledice krize čim bolj ublaže. A Rusijo pretvarja petletka iz čisto agrarne države v agrarno-industrijsko državo, ki bo polagoma gospodarsko čisto neodvisna od tujine. Vidimo, da je kriza v resnici najboljša učiteljica in vzgojiteljica sveta.

Ali pa je bila tudi pri nas? Žal ni mogoče na to vprašanje odgovoriti pozitivno. Kriza je znižala ceno kmetijskih pridelkov na minimum, a mi smo le trpeli za posledicami padca teh cen, nič pa nismo ukrenili, da bi se cene zopet zvišale. Kriza je ustavila delovanje denarnih zavodov in mesto da bi jim pomagali, smo z napačno zagrabljenim kmetjsko zaščito še bolj zavrli normalno delo denarnih zavodov. Trgovina in obrt sta zaradi prevelike davčne obremenitve propadala, nismo pa bremena olajšali, temveč ga v l. 1933. in 1934. še prav izdatno povečali. Vedno znova in znova so predlagali gospodarski krogi razne ukrepe za omiljenje gospodarske krize, a vsi ti predlogi so ostali nerešeni in popolna pasivnost je obeleževala našo gospodarsko politiko. Zahtevalo se je, da se skliče od ustave predvideni in po zakonu zahtevani gospodarski svet, ki bi začel z reševanjem gospodarskih vprašanj, toda niti ta zahteva, ki jo je mogoče obiti le s kršitvijo zakona, ni bila uslišana. Inženjerji in drugi strokovnjaki so opozarjali na potrebnost in koristnost načrtnega gospodarstva, ki edino more izvesti že nujno preorientacijo kmetijstva, toda tudi te zahteve niso dosegle uresničenja. In tako je po vrsti ostalo vse nerešeno in za odpravo krize se ni storilo nič.

Med tem pa je padal naš izvoz, izgubljali smo tuje trge in težave so se kopičile. Položaj je postajal težji in težji in že je bila nevarnost, da se naše gospodarstvo sploh ne bo več opomoglo.

Skoraj že v zadnjem trenutku je vendar prišla prva rešitev in izdani so bili prvi ukrepi vlade g. Jevtića, ki so zopet poživili zaupanje in optimizem in dali prebivalstvu prve olajšave. Pri vsem priznanju teh ukrepov pa je treba reči, da je stiska kritična naše gospodarstvo tako zelo, da samo prva pomoč ne zadostuje, temveč je treba po začeti poti iti naprej z odločnim in hitrim korakom. Kajti že itak smo zaradi naše popolne pasivnosti ogromno izgubili na tempu svojega razvoja, da bomo vse zamujeno le težko nadoknadili.

Podlaga z nameravanimi javnimi deli je tudi že ustvarjena za intenzivno delo, samo naj se s tem delom ne odlašajo, temveč prične takoj, da bodo že spomladi peli krampi in lopate svojo ustvarjajočo pesem. Obenem pa je treba tudi poskrbeti, da že enkrat dobimo organizacijo, ki bo tudi pri nas omogočila načrtno gospodarstvo. Že je vlada naglasila potrebo preorientacije naše agrarne proizvodnje, sedaj je treba začeti tudi z izvajanjem te preorientacije.

In podobna sistematična delavnost se

Volilni proglas vlade

V torek zvečer je bil po radiu objavljen volilni proglas vlade.

Uvodoma se v proglasu poudarja važnost sedanjih volitev, ki naj dokažejo, da je ves jugoslovanski narod na braniku onega velikega dela, ki ga je izvršil za edinstvo Jugoslavije kralj Aleksander. To edinstvo Jugoslavije je nedotakljivo načelo notranje državne ureditve in zato je narodno in državno edinstvo nad vsakim posameznikom in nad vsako stranko. Ustava Jugoslavije daje vso možnost za moderno organizacijo vsega našega nacionalnega, socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja in naša dolžnost je, da v duhu ustave čim preje in trajno organiziramo svoje narodno življenje.

Nato govori proglas o bivših strankah ter pravi, da je velika zabloda misel, da bi se moglo naše državno življenje vrniti na začetno linijo naše notranje politike. Plemenske, verske in pokrajinske stranke so nemogoče! Vse priznanje bivšim strankam za njih nekdanje koristne napore, toda bodočnost zahteva širših pokrovov, kakor pa so jih dajale bivše stranke. Brez ozira na pripadnost k bivšim strankam pa se vabijo vsi Jugoslovani k sodelovanju. Nosilec državne liste g. Jevtić in vsi njegovi kandidati so nasprotniki vsake separatistične, federalistične in prevratne težnje. In na tem stališču bodo vztrajali do konca.

Volilni proglas vlade govori nato o delovnem programu vlade.

Gospodarska in finančna vprašanja so danes zlasti važna in s svojimi že izdanimi ukrepi je vlada dokazala, da jim posveča največjo skrb. Znižala je zemljarino, davke, takse in železniške tarife, koncentrirala drž. denarne zavode, znižala obresno mero, odgodila plačilo kmetijskih dolgov in zagotovila eno milijardo Din za javna dela. A tudi ves vladni gospodarski program je posvečen oživljenju gospodarstva. Treba pa je naš gospodarski sistem boljše, umneje in pravičnejše organizirati.

Gospodarski program vlade temelji na teh načelih: Kmetijstvo je temelj našega narodnega blagostanja. Medsebojna povezanost kmetijstva, industrije, trgovine in obrta zahteva ravnotežje v cenah in živahnejšo prodajo proizvodov vseh teh gospodarskih panog. Gospodarsko in delavsko zakonodajo je treba korenito popraviti. Kmetu, delavcu in obrtniku treba zagotoviti obstoj. Kmečko gospodarstvo je treba organizirati na podlagi združništva, ki pa mora biti politično, versko in plemensko nevtravno.

Z ureditvijo banovin na podlagi široke narodne samouprave in upravne dekoncentracije bo omogočen vsem slojem naroda nemoten razvoj. Vzoren red v državi in samoupravni administraciji ter dobro pravosodje morala biti zjamčena. Kulturna, moralna in fizična povzdiga naroda bo nadaljnja skrb vlade.

Proglas se zaključuje s tem apelom: Volilni proglas vlade se zaključuje s temi besedami:

»Jugoslovani!

Sedem let bo še poteklo, da bo naš ljubljani mladi kralj, naslednik velike jugoslovanske dediščine, ki mu jo je zapustil njegov veliki oče, dosegel kraljevsko polnoletnost in prevzel kraljevsko oblast v svoje roke.

Ves ta čas morajo bolj kakor kdajkoli vsa prizadevanja in sile vsega naroda stremeti k enemu in edinemu cilju, k popolni notranji nacionalni in politični konsolidaciji naše države, k

mora pričeti tudi na vseh drugih poljih, ker je že skrajni čas, da postane kriza tudi za nas učiteljica in vzgojiteljica. Pritisnila nas je vsaj tako, da bi morala to biti že davno.

splošnemu blagostanju in napredku vsega naroda in k izvršitvi velikih državnih in mednarodnih nalog kraljevine Jugoslavije.

Svetinja te naloge in bremena njene izvedbe morajo biti vsemu jugoslovanskemu narodu ukaz vesti. Danes je bolj kakor kdajkoli v naši zgodovini potreba narodne sloge osnovni in bistveni element za miren razvoj našega narodnega življenja in za zagotovitev naše narodne in državne bodočnosti.

Zaobljubo, ki jo dolgujemo velikemu kralju mučeniku, da bomo čuvali in očuvali Jugoslavijo, bomo mogli izvršiti le tedaj, če bo ves jugoslovanski narod v svoji najgloblji zavesli prepričan, da je vsak kot posameznik in kot celota dolžan sebi in svojemu življenju in svoji svobodi varovati veliko delo, začelo po Nemanjićih in Tomislavu in dovršeno po stoletnih žrtvah in borbah po največjem Karadjordjeviću.

Potrebno je, da prekalimo srca vseh sinov te države v železno voljo in jednoleno odločnost, v polnem prepričanju,

Tudi Španija omejila lesni uvoz

Naš lesni izvoz je zadel nov udarec. Španska vlada je znova omejila uvoz lesa ter je po njeni najnovejši uredbi reduciran uvoz lesa na letno 150.000 ton. Iz tega celotnega uvoznega kontingenta se bodo dodelili posameznim državam njihovi uvozni kontingenti. Na Jugoslavijo bi odpadlo le 20 odstotkov tega celotnega kontingenta ali skupno le 30.000 ton, kar je silno malo.

Dočim pa je vzbudila italijanska omejitev uvoza v vsej javnosti veliko pozornost, je ostala uredba španske vlade v naši javnosti skoraj neopažena. Vzrok je v tem, ker nimamo še do danes v Španiji niti svojega poslanstva niti svojega konzulata, pa čeprav je Španija za naš izvoz ena najvažnejših držav. Ponovno se je že opozarjalo na zle posledice pomanjkanja diplomatskega in konzularnega zastopstva v Španiji, a vsi opomini so bili zaman. Imamo pač svoje konzulate tudi v meslih, ki so za nas gospodarsko silno malo važna, toda v Španiji ga nimamo, pa čeprav smo bili že opozorjeni, da s tem žalimo tudi narodni ponos Špancev.

Pri tem pa imamo tudi sami ogromno gospodarsko škodo. To smo prvič prav težko občutili, ko je Španija v l. 1932. blokirala naše terjate. Za ta njen ukrep smo izvedeli silno pozno in že zaradi tega mnogo zamudili. Pogajanja za oprostitve teh terjatev so bila vsled pomanjkanja lasnega zastopništva v Španiji silno dolgotrajna in vrhu tega še niso

da se Jugoslavija mora ohraniti v blagor, mir in svobodo našega naroda, pa tudi za splošni blagor in splošni mir.

Ne kloniti, ne odnehati in ne ustavljati se, to je danes najvišji zakon našega narodnega obstoja, naše svobode, naše državne neodvisnosti in edinstva. Tu mora vsa Jugoslavija z očmi oprtimi v vrhove Oplenca, stati kakor en sam mož. Samo tako bomo mogli v neomajni slogi in z velikim narodnim poletom ohraniti to dragoceno pridobitev naroda in njegovega velikega voditelja kralja Viteza. Samo tako se nam bo posrečilo napraviti Jugoslavijo znolraj zdrav, urejeno in močno, zunaj pa spošlovano, tako da si jo bodo vsi želeli za prijatelja.

Jugoslovani!

Vabimo vas, da 5. maja vsi složno in odločno odidete na volišče in oddaste svoj glas za državno listo z nosilcem g. Bogoljubom Jevtićem, predsednikom kraljevske vlade.

Beograd, 25. februarja 1935.

Bogoljub Jevtić, predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev.

Slede podpisi vseh ministrov.

dala pravega rezultata. Zavezali smo se takrat, da bomo v Španiji kupovali za polovico toliko blaga, kakor znaša naš izvoz. Že takrat so poudarjali poznavalci razmer, da te zaveze ne moremo izpolniti in tako se je tudi izkazalo. Posledica tega je, da se blokirane pezele vedno bolj kopičijo, kar seveda kvarno vpliva tudi na njih ceno. Že danes je tečaj teh pezele za 10 odstotkov nižji od njih prave parite, kar pomeni, da dobi izvoznik za 10 odstotkov manj, kakor bi moral dobiti.

Naša trgovina s Španijo zato dosledno nazaduje in polagoma bo ta trg za nas sploh izgubljen. Tem bolj golovo se bo to zgodilo, ker se morajo naši izvozniki itak boriti z ostro rumunsko konkurenco in njenimi nizkimi cenami, da ima že zaradi teh naš izvoznik izgubo.

A baš sedaj, ko je Italija omejila naš lesni izvoz, je posebne važnosti, da najdemo nadomesten trg za italijanski. In Španija prihaja tu v prvi vrsti v poštev. Že neverjetno je, če kljub temu nič ne storimo, da si pridobimo ta trg, temveč nasprotno brezbrizno gledamo, kako izgubljam položaj za položaj na tem trgu.

Zato je nujno, da se v Španiji ustanovi vsaj generalni konzulat, da se pospešujejo trgovinski stiki s Španijo in da se obvarujejo naši izvozniki pred izgubami zaradi blokiranih terjatev. Gre tu za milijone deviz, ki jih izgubljam, ker se ne brigamo za svoj izvoz v Španijo.

Po italijanski uvozni omejitvi

Italijanske nove uvozne omejitve nujno zahtevajo, da že enkrat uredimo svoje trgovinske odnose z Italijo. Kljub vsem morebitnim političnim nasprotjem so vendarle obojestranski gospodarski interesi za ureditev teh odnosov tako močni, da je že dokaz pomanjkanja dobre volje, če ne pride do te ureditve. Kajti ne samo mi smo interesirani na izvozu v Italijo, temveč tudi Italija na našem uvozu.

Že zemljepisni položaj sili obe državi k živahni medsebojni trgovini. Italija ne more nikjer ceneje kupovati blaga ko v Jugoslaviji. Poleg tega so trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Italijo že tako stari, da bodo italijanski uvozniki vedno raje kupovali pri naših tržkah, kakor pri drugih, ker poznajo naše že leta in leta, dočim bi drugod morali navezati čisto nove trgovinske zveze in pri tem tudi prevzeti vso tveganost teh novih zvez.

Ne sme se tudi pozabiti, da živi od trgovine med Jugoslavijo in Italijo na tisoče italijanskih lastnikov jadrnic, ki morejo na svojih majhnih ladjah prevažati blago čez Jadransko morje, ne pa tudi na večje razdalje. Pa tudi mnoge druge italijanske trdnice so navezane na naš uvoz in zato bi bilo polrebno, da pridemo z njimi v stik in da tudi one pritisnejo na svojo vlado, da ne dela ovir trgovini z Jugoslavijo.

Znano je nadalje, da prodajajo italijanski uvozniki mnogo našega blaga naprej v druge kraje. Italijanska trgovinska bilanca z nami zato ni tako neugodna, kakor kažejo statistični podatki.

Velik dobiček od našega izvoza imajo tudi italijanske prevozne družbe. Sploh je trgovski dobiček Italije od našega uvoza zelo velik.

Italija ima poleg tega vloženega v naša podjetja približno za več ko eno milijardo

dinarjev kapitala, od katerega redno dobiva obresti, da je italijanska plačilna bilanca nasprotno nam neprimerno ugodnejša, kakor pa bi se moglo sklepati iz statističnih podatkov našega izvoza.

Vsa ta dejstva dokazujejo, da bi mogli dobro urediti svoje trgovinske odnose z Italijo, ker niso ti samo v našo korist, temveč tudi v nič manjšo korist Italije. Toda potrebno je, da se v naši gospodar-

ski politiki že enkrat uveljavi jadranska orientacija, da usposobimo tudi naša pristanišča za trgovinski promet z Italijo. Našim pristaniščem moramo zgraditi potrebne železniške zveze in z nizkimi tarifami povečati njihov promet. Toda v to smer že treba enkrat pričeti delati, ne pa le gledati v zrak. Začeli moramo skratka s pozitivno izvozno politiko in tuji lrgi se nam bodo odprli.

Nekaj besed o kalkuliranju

O pomenu pravilne kalkulacije ni potrebno izgubljati besed, ker vsak trgovec in podjetnik predobro veda, ali bi vsaj moral vedeti, da je od pravilne kalkulacije, torej od pravilnega izračunavanja ali preračunavanja lastne cene za nabavljeno ali proizvedeno blago odvisen uspeh obrata.

In vendar se dobijo mnogi pripadniki trgovine in industrije in obrta, ki imajo nejasne, čudne nazore o temeljnih kalkulacijah. Nimam v mislih tistega trgovsko-računskega dela, čeprav tudi v tem naletimo na popolnoma nejasne združitve, n. pr. stroškov, dobička, rabata, zamenjavo odstotkov po sto, nad sto, od sto itd. Razmotrivanje tega spada v šolo ali tisti, ki glede tega niso na jasnem, trpijo sami posledice, katere nikdar ne izostanejo.

Potrebno je, da si pojem »kalkulacija« podrobno predočimo. Splošno označujejo s tem pojmom izračun stroškov, in sicer računajo: nakupna cena blaga ali sirovin, vsi drugi stroški in dobiček, vse to naj bo enako prodajni ceni. Tako pojmovanje ali uemanje kalkulacije povzroča znatne napake, ker se združujeta dva različna predmeta, katera v resnici ne spadata skupaj. Pravilno si razlaga kalkulacijo tisti, kateri jo pojmuje tako: Kalkulacija je izračun lastne cene blaga ali izdelka. Dobitek, katerega bi radi zaslužili, ne spada v kalkulacijo, temveč je zadeva popolnoma zase, posebno poglavje ali drugi del kalkila ali računa, katerega imenujemo »cenovno politiko«.

V nastopnem hočem pojasniti razliko. Brezdvomno je, da moramo pri nastavljanju prodajne cene upoštevati krog odjemalcev, konkurenco, gospodarski in tržni položaj itd. Večkrat pa se preveč oziramo na te okoliščine in ne računamo s treznim predudarkom lastne cene blaga, ampak zaidevmo preveč v cenovno politiko. Iz trgovskega življenja je znano, da se mora trgovec ozirati na borzne in tržne cene in je večkrat primoran blago prodati po lastni ceni ali celo pod to ceno, da se izogne večji izgubi.

Trgovec ali podjetnik mora natančno vedeti, kolikšna je lastna cena. To bo poznal le tedaj, če kalkulira le lastno ceno in dobiček popolnoma izloči iz kalkulacije lastne cene. Najprej se mora izračunati, koliko

blago v resnici stane in šele tedaj, ko je znana ta cena, se lahko računa, koliko dobička bi naj bilo pri prodaji.

Kaj so stroški? Čudno se bo dozdevalo, če trdim, da tudi glede stroškov obstajajo nejasnosti. Dokler imamo izdatke, za katere natančno vemo, za katero blago smo jih izdali, ni težko. Težkoče nastajajo s splošnimi stroški, t. j. režiji. Pravijo, da je glede teh toliko prevar in toliko napačnih zaključkov, kolikor je kamenčkov v Savi in kolikor bolj se opiramo na izkušnje in ne na podatke pravilnega knjigovodstva.

V vsaki trgovini imamo stroške, katerih ne moremo naprtiti posamezni vrsti blaga, pamak jih moramo porazdeliti na vse predmete v trgovini. Toda naravnost veliko izvežbanosti zahteva razmerna porazdelitev takih stroškov na posamezne vrste blaga. Taki stroški so najemnina, kurjava, razsvetljava, reklama, obresti, plače in mezde, majhni stroški in drugo. Ti stroški sestavljajo »režijo«. Nasprotno so pa vozna, carina, ovojina, vžitina itd. nabavni stroški. Kdor bi se glede porazdelitve režijskih stroškov opiral na izkušnje preteklih let, lahko samega sebe pošteno goljufa. Nevarnosti izgube se skušajo izogniti na ta način, da pribijajo po možnosti visok odstotek za zaslužek. Drugi si olajšajo to delo in prodajajo kakor konkurent, češ, če on lahko tako prodaja, bom tudi jaz lahko tako prodajal.

Posebne pozornosti je treba v tvorniških in obrtnih obratih, kjer imamo poleg stalnih stroškov (obrestovanje glavnice, amortizacija naprav) posebne proizvodne stroške in stroške razpečavanja. Ti dve vrsti moramo strogo ločiti. Mnogokje te stroške tudi ločijo, povsod pa vendarle ne. Poleg razločevanja naložne in obratne glavnice, proizvodnih in prodajnih stroškov naj obvelja načelo, da mora tvorniški obrat za sebe in prodajna organizacija za sebe zaslužiti. Po tem načelu se mnogi dostikrat ne ravna.

Za vse kalkulacije se naj napravijo ti skani obrazci, da se delo olajša in se izognemo primerom, da bi na kaj pozabili. Zelenik.

Proizvodnja oljnatih rastlin

Ker se pripravlja uredba o ustanovitvi zveze oljarske industrije v svrhu pospeševanja gojitve industrijskih rastlin, zlasti oljnatih, je priredila Zbornica za TOI anketo interesentov, na kateri je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

Zastopniki tvornic vegetabilnih olj v Dravski banovini pozdravljajo delo vlade za okrepitev domačega trga in osamosvojitve od tujine glede proizvodnje oljnatih rastlin. V načelu so za predlagano akcijo, smatrajo pa za potrebno, da navedejo k načrtu uredbe svoje mnenje v želji, da bi ga vlada tudi upoštevala. Zlasti pa smatrajo za potrebno, da opozore na naslednje:

1. Količina oljnatih semen, ki jih bodo mogle tvornice prevzeti od domačih producentov ter njih cena je odvisna od obsega uvoza tujih olj, ki ga ureja carina in avtonomne dajatve.

Zato je nujno potrebno, da se naša carinska politika prilagodi tem dejstvom in da se zaščiti domača industrija v oni meri, ki bo omogočala tvornicam, da plačujejo domačim producentom višje cene.

2. Producentom bodo mogle plačati tvornice tem višjo ceno, čim manjši bodo stroški dovoza. Zato naj se čim bolj zniža prevoznina na železnici.

3. Finančna sredstva tvornic nikakor ne dovoljujejo, da bi prevzele vso žetev naenkrat. Zato je neobhodno potrebno, da se zagotove producentom potrebni krediti za čas odkupa semen po tvornicah.

4. Tvornice tudi še nimajo tako velikih skladišč, da bi mogle prevzeti v jeseni naenkrat vso žetev. Zato je treba urediti prevoz blaga tako, da bi ga mogle prevzemati tvornice vse leto.

5. Uredba naj se nikakor ne nanaša na leto 1935, kajti tvornice so velik del svoje potrebe že krile s terminkimi dobavami

in bi imele veliko škodo, če bi sedanji načrt takoj stopil v veljavo.

6. Število obstoječih tvornic olja v naši državi je že več kot zadostno in morejo sedanje tvornice kriti vso domačo potrebo. Po nepotrebnem bi se uničevalo narodno premoženje, če bi se dovoljevalo še naprej ustanavljanje novih tvornic. Zato prosimo kr. vlado, da do nadaljnjega ustavi izdajanje novih koncesij za izdelovanje vegetabilnih olj.

Zasedanje gospodarskega sveta Male antante končano

Gospodarski svet Male antante, ki se je sestal pretekli ponedeljek, je v torek zaključil svoje zasedanje. V sredo je bila še plenarna seja, na kateri so se sprejeli predlagani predlogi ter na podlagi njih izdelana resolucija. Šele po koncu te plenarne seje bo izdelan kominek o zasedanju sveta. Delo jugoslovanskih delegatov je že pred plenarno sejo zapustil Prago.

Švica grozi z zaporo italijanskega uvoza

Italijanska uvozna prepoved se nanaša tudi na vse švicarske izdelke in polfabrikate ter je dovoljen uvoz švicarskih predmetov le v izjemnih primerih. Švicarska vlada je zato odredila, da se zaenkrat ne dovoli noben uvoz kontingentiranega italijanskega blaga. Nekontingentirano blago pa se more še uvoziti, toda le proti plačilu povišane carine. Zvezni svet pa si pridržuje pravico popolne prepovedi italijanskega uvoza, če ne bi začela pogajanja rodila uspeha. Italijanska uvozna prepoved se smatra v Švici tem bolj nedopustna, ker je Švica v trgovinski bilanci z Italijo pasivna za 40 milijonov frankov.

Tudi češkoslovaška vlada bo razpravljala o italijanski uvozni prepovedi. Splošno pre-

vladuje mnenje, da pomeni ta prepoved kršitev češkoslovaško-italijanske trgovinske pogodbe. Na vsak način bo Češkoslovaška s primernimi protitukrepi proti italijanskemu uvozu branila svoj izvoz v Italijo.

Zaboljšanje kakovosti bolgarskega izvoza

Bolgarski vladi je bil predložen zakonski načrt o kontroli in organizaciji bolgarskega izvoza. Namen tega zakona je, da se izvoz racionalizira in tipizira. V bodoče naj bo dovoljen iz Bolgarske samo izvoz blaga, ki po svoji kakovosti in po svoji zaobali popolnoma odgovarja vsem zahtevam tujih trgov. Zakon se bo najprej nanašal na blago, ki se danes pri izvozu že kontrolira, tako na jajca, grozdje, sadje, zelenjavo, pozneje pa tudi na živino in mlečne izdelke. Zakon daje ministrstvu pravico, da prepove izvoz vsem tvrdkam in vsem posameznikom, ki se ne bi strogo ravnali po določilih tega zakona ali ki ne bi izpolnjevali svojih obveznosti do domačih izvoznikov.

Podoben zakon bi bil nujno potreben tudi pri nas, kajti še vedno izgubljam milijone in milijone zaradi nizkih cen našega blaga, ker to ne odgovarja vsem predpisom tujih trgov.

Znižanje železniške tarife za ekspresno blago in za prtljago

Istočasno z železniško potniško tarifo je bila znižana tudi tarifa za ekspresno blago ter za prtljago in bo od 1. marca veljala prevoznina:

na razdalji	za ekspresno	za
km	blago:	prtljago:
1—10	0.70	0.40
11—15	1.10	0.60
16—20	1.40	0.80
21—25	1.80	1.00
26—30	2.10	1.20
31—35	2.50	1.40
36—40	2.80	1.60
41—45	3.20	1.80
46—50	3.50	2.00
51—100	7.00	4.00
101—200	12.00	8.00
201—300	16.50	12.00
301—400	20.50	15.00
401—500	24.50	18.00
501—600	28.00	21.00
601—700	31.50	24.00

Dražba kož divjačine

Na dražbi krzna dne 25. in 26. t. m. je bilo dovolj blaga, vendar kakovost ni bila posebna, posebno pri lisicah. Kljub temu, da so bile živali ujele pozimi, je bilo mnogo kožuhovine obribane in zelene. Inozemski strokovni listi so začeli z močno propagando, da pride lisica zopet v modo. Četudi ta propaganda še ni imela učinka na cene, ker leže velike zaloge lisic še neprodane v Londonu in Leipzigu, vendar je pa pomagala, da se je na dražbi velika večina tega blaga prodala. Upanje pa je, da bo do prihodnje dražbe v januarju 1936 cena lisicam, ki so naša glavna kožuhovina, zopet zrastle.

Za prvovrstno blago so bile dosežene te cene: lisice poljske Din 120—140; lisice gorske Din 130—170; kune zlate Din 500—580; kune belice Din 420—500; dihurji Din 60—90; veverice Din 6—50; divji zajci Din 3.85; jazbeci Din 56—62. Za polhe in divje mačke ni bilo zanimanja. V prosti prodaji kupci tokrat sploh niso kupovali.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 27. februarja objavlja med drugim: Uredbo o organizaciji, učnem načrtu, strokovni naobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Iz združnega registra

Vpisali sta se zadrugi: Log, ljudska, obrtna in gospodarska r. z. z o. z. v Celju ter »Dom jugoslovanskih obrtnikov« v Ljubljani. Prva je nabavljala zadruga, druga pa hoče za svoje člane graditi počitniške in izletniške domove ter prirejati skupne izlete. V načelstvu so: Martin Muc, krojaški mojster, Lovro Pičman, vodovodni inštalater, Ivan Martinc, slikarski mojster, Ivan Mihelčič, elektrotehnik, Josip Smole, krznarski mojster, Dimitrije Lancoš, mizar, Ivanka Vidmar, soproga pekarskega mojstra, Matija Jankovič, klesarski mojster, Anton Breskvar, ključavničarski mojster, Ivan Kralj, ključavničarski mojster, Franjo Percinlić, elektrotehnik, vsi v Ljubljani.

Politične vesti

Na listi predsednika vlade bo kandidiral tudi bivši voditelj srbskih zemljoradnikov Voja Lazić.

V kranjskem okraju bo baje kandidiral na listi predsednika vlade tudi župan Umnik, ki pripada skupini okoli »Gorenjca«.

Angleški zun. minister Simon odpotuje dne 28. februarja v Pariz, kjer se sestane s Flandinom in Lavalom, nato pa odpotuje v Berlin. Po trditvi »Times« pa obišče gotovo tudi Moskvo in na povratku še Varšavo. Namen njegovega potovanja je sklenitev vzhodnega pakta.

Vsi angleški listi so ob prihodu Sušnika v London pisali, da je načetje habsburškega vprašanja v sedanjem trenutku popolnoma zgrešeno, ker bi bila potem vsaka izvedba rimskega in londonskega sporazuma glede neodvisnosti Avstrije nemogoča. Razgrnitev habsburškega vprašanja bi pomenila naravnost izzivanje Male antante.

Deputacija angleške delavske stranke je izročila Sušniku spomenico, v kateri naglašajo, da sedanji notranji politični položaj v Avstriji onemogoča pomirjenje v Evropi. Avstrijska vlada naj se ne opira na fašistično navdahnjene aristokrate, temveč na široke ljudske sloje, ki so slej ko prej socialistično orientirani. To ni samo mnenje delavske stranke, temveč vse Anglije in Avstrija ne more računati na nadaljnjo podporo Anglije, če ne bi upoštevala teh nasvetov.

Sušnik ni doživel v Londonu posebnega uspeha, ker se angleška vlada o nekaterih vprašanjih, na katere je polagal posebno važnost, sploh ni hotela razgovarjati. Tako ni hotela razpravljati ne o povišanju avstrijske vojske, ne o habsburškem vprašanju in ne o novem posojilu.

Laval je sprejel poslanike držav Male antante in jim poročal o rezultatu Sušnikovega obiska v Parizu in Londonu.

Avstrijski narodni socialisti so prostovoljno razpustili svoje organizacije, kar smatrajo v vladnih avstrijskih krogih kot kapitulacijo hitlerjevcev. Drugi pa trde, da so hitlerjevci razpustili svoje organizacije samo zato, da bodo mogli vstopiti v vladno patriotsko fronto in v njej rovariti proti sedanjemu režimu.

Eckhardt nadaljuje boj proti Bethlenu, ki mu očita korupcijo. Zato ne bo odnehal v boju proti Bethlenu. Glede Gembeša pravi Eckhardt, da je osebno pošten in dober človek, da pa je njegova vlada popolnoma odvisna od velikih magnatov ter od velike industrije, ki dejansko vladajo nad Madjarsko.

Poslaniški svetnik v. Tschirschky, ki je bil pridelen dunajskemu nemškemu poslaništvu, se ni pokoril ukazu nemške vlade, da se vrne v Berlin, temveč je pobegnil v Italijo. Osumljen je bil, da je pripravil zaroto proti sedanji nemški vladi.

Iz Italije odhajajo vedno nove čete v Afriko in baje namerava Italija povišati svojo vojsko v Eritreji in Somaliji na 250 tisoč mož. Čeprav pogajanja med Abesinijo in Italijo še vedno niso popolnoma prekinjena, se je vendar položaj tako poslabšal, da se pripravljata abesinski poslanik v Rimu in italijanski v Adis Abebi že na odhod.

Graziani, vrhovni poveljnik italijanskih čet v vzhodni Afriki, je izjavil, da velja prevoz čet v Afriko silno mnogo, ker je treba plačati samo za prevoz skozi Sueški prekop za vsakega vojaka 25 zlatih frankov. Podnebje v Afriki prenašajo evropski vojaki zelo težko in zato bi mu bile afriške domače čete veliko ljubše od evropskih. Bilo pa bi tudi v resnici idealno, če bi kar Afrikanci sami osvajali za Italijo Abesinijo.

Pri plebiscitu za podaljšanje vojaške službe v Švici so zmagale meščanske stranke ter je bil s 77.000 glasovi večine sprejet predlog za podaljšanje službe. Vendar pa so dobili združeni socialisti in komunisti okoli 400.000 glasov, kar je splošno presenetilo.

V Alžiru je prišlo zopet do krvavih nemirov, ki so jih povzročili brezposelni delavci. Vojaštvo, ki je nastopilo, da napravi red, so napadli s kamni. Nemire v Alžiru silno podpihujejo komunisti in muslimani, a baje tudi neka evropska sila.

Velikanske pomorske manevre pripravljajo USA ob Havajskem otočju. Manevrov se udeleži 177 velikih bojnih ladij, ki bodo imele 55.000 mož posadke.

Mehika je obnovila diplomatske stike s Sovjetsko Rusijo.

Indijski knezi so soglasno odklonili od angleške vlade predlagani načrt nove ustave.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 6,07 na 1316,1; zlato v blagajnah N. B. se je povečalo za 5,8 na 1120,5, zlato v tujini pa se zmanjšalo za 4,3 na 187,8. Devizna podloga pa se je povečala za 4,6 na 57,5.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 3,8 na 135,1.

Vsota kovanega denarja se je povečala za 27,5 na 283,1.

Znatno so se povečala posojila. Eskontna posojila so se dvignila za 20,0 na 1564,7, lombardna pa za 0,4 na 258,6.

Razna aktiva so se povečala za 0,6 na 304,2.

Otok bankovcev se je zmanjšal za 39,6 na 4273,4, zato pa so se dvignile obveze na pokaz za 77,0 na 1324,9.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 8,2 na 263,7.

Skupno kritje se je zmanjšalo od 30-27% na 30-21%, samo zlato pa od 25-75% na 25-72%.

Lombardna posojila pri Poštni hranilnici

Poštna hranilnica daje lombardna posojila na državne vrednostne papirje, in sicer: 250 Din na obveznico vojne škode, 30 Din na obveznico 4 odstotne agrarne obveznice, 40 Din na begluško obveznico in 50 Din na obveznico investicijskega posojila. Obrestna mera znaša 7%, obračuni pa so tromesečni. Prošnje za lombardna posojila je pošiljati Poštni hranilnici v Beograd ali njenim podružnicam v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani in Skoplju. Manjše količine vrednostnih papirjev se morejo za lombardiranje izročiti tudi na poštah.

*

Klirinški obračunski tečaj za bolgarski lev je določen na 40'65 Din za 100 levov, v Sofiji pa na 246 levov za 100 Din.

Po izkazu čl. Narodne banke z dne 22. t. m. (vse v milijonih KČ) se je njena devizna podloga zmanjšala za 1,9 na 278,7, dočim je zlata za 2,682 ostala skoraj neizpremenjena. Gotovina se je povečala za 13,2 na 289,1. Vsota eskontiranih menic je padla za 10,7 na 789,5, lombardov pa za 4,6 na 359,3. Otok bankovcev se je zmanjšal za 206,1 na 4.836,3, vloge po tekočem računu pa so se povečale za 218,6 na 1.481.

Hranilne vloge v Praški mestni hranilnici so se v januarju povečale za 67 na 2430 milijonov KČ, one po tekočem računu pa za 21 na 480 milijonov. Pri Vinogradski hranilnici pa so narasle hranilne vloge za 10,4 na 850, po tekočem računu pa za 9 na 107 milijonov KČ. Samo pri dveh praških zavodih so torej hranilne vloge v januarju narasle za 107 milijonov KČ.

Avstrijska Narodna banka je znižala obrestno mero za eskontna posojila od 4-5% na 4%.

Novo avstrijsko 100 milijonsko posojilo bo razpisano spomladi. 66 milijonov šilingov posojila je namenjeno za investicije, 34 pa za kritje kratkoročnih obveznosti države.

Zlata podloga USA se je od začetka leta pomnožila za 242 milijonov dolarjev. 200 milijonov zlata je prišlo iz Evrope.

Naše lesno gospodarstvo propada

Ze nekaj let doživlja naše lesno gospodarstvo različne težkoče na zunanjih tržiščih. Po padcu cen in tudi padcu količine izvoza in zaradi številnih ovir, ki so nastale v uvozu, je prehajala naša lesna trgovina v vedno težavnejši položaj.

V Italiji je bil naš les preteklo leto mnogo zaposlavljen radi preferenc, ki jih je Italija dala Avstriji. Naš položaj se je še poslabšal z uvedbo višje carine.

Z novimi ukrepi italijanske vlade pa bodo nekatere naše najvažnejše izvozne stroke, za povprečno 70% po količini in s tem v zvezi po vrednosti — skoraj popolnoma izgubile izvoz.

Najvažnejša stroka — lesna trgovina in industrija — je prispevala v konjunkturi dobi nad eno milijardo Din k naši trgovinski bilanci. S krizo je vrednost izvoza pričela padati. S tem se je znižala tudi bilančna postavka na 800 do 900 milijonov dinarjev; v naslednjih letih, ko se je položaj lesne trgovine še poslabšal, pa je vrednost izvoza padla pod to vsoto.

Italija je bila do zadnjega odlična odjemalka vseh vrst našega lesa. 90% izvoza lesa, zlasti stavbnega lesa, je odpadlo na Italijo. Izvažali so se v Italijo v veliki množini in visoki vrednosti tudi živina in razni poljski pridelki. Italija je uvozila k nam mnogo manj — in je bila trgovinska bilanca med Italijo in našo državo za njo dosledno pasivna.

Ta pasivnost na italijanski strani je izvirala iz visoke vsote vrednosti našega izvoza lesa in živine ter poljskih pridelkov. Italija je uvažala k nam poljedelske pridelke, ki pri nas ne uspevajo, uvažala je tudi drugo blago, ki pa po svoji ceni ni moglo izravnati trgovinske bilance med Italijo in našo državo.

Zastopniki Italije so že preteklo leto ob pogajanjih načeli to vprašanje, ki je za Italijo iz finančnih razlogov važno.

V stremljenju, da preusmeri zlasti uvozno, pa tudi svojo izvozno politiko, je Italija izdala odredbe, ki bodo globoko posegle v naše izvozne stroke. Če primerjamo količino izvoza lesa, živine in deželnih pridelkov v času od 16. februarja do 31. marca 1934 in sedanji ukrep italijanske vlade, pridemo do zaključka, da bo izvoz po količini padel, kakor smo zgoraj rekli, za povprečno 70%. Pošiljke, ki so bile na meji, odnosno na poti, je Italija na intervencijo naše kralje vlade izvezla od novih uvoznih omejitev.

To razdobje bo prineslo občuten padec izvoza za vse naše važne izvozne stroke.

Po tem razdobju pa nastane veliko in pereče vprašanje, — kako se bo izvedla kompenzacija, ki jo namerava Italija v potrebi po sanaciji svojih financ izvesti. Ta kompenzacija bi se mogla najuspešneje še urediti s sklenitvijo nove trgovinske pogodbe z Italijo.

Pri tem pa prihaja v poštev načelo: — kolikor uvoza — toliko izvoza. Kar se tiče naše trgovinske politike napram Italiji, bi bilo v našem interesu, da se nudi Italiji zvišanje uvoza v kakršnikoli obliki.

Treba je pri tem paziti, da predvsem porasle vrednost italijanskega uvoza. Naš izvoz lesa, živine in poljskih pridelkov v Italijo tvori pod normalnimi prilikami visoko vsoto, ki jo bo Italija težko dosegla s svojim uvoženim blagom. Iz tega obstoja možnost, da bo kompenzacija, sloveča na medsebojnem sporazumu o uvozu in izvozu, povzročila padec izvoza naših glavnih izvoznih strok. Ob določilvi višine kompenzacije bodo vsekakor ore stroke, ki so tvorile gros našega izvoza v Italijo po vrednosti, izgubile na količini in vrednosti.

Treba je zato, da kraljevska vlada pri svojem delu za sklenitev nove trgovinske pogodbe z Italijo posveča vso pažnjo, da se ohranijo iste izvozne količine, ki so omogočale aktivnost naše trgovinske bilance.

To stališče je zavzela na seji dne 23. t. m. uprava Osrednje sekcije lesnih trgovcev, ki je obširno razpravljala o za naš izvoz pogubnih ukrepih italijanske vlade.

Seja Osrednje sekcije lesnih trgovcev je nato odobrila načrt pravil »Centralnega odbora šumsko-drvarske privrede kraljevine Jugoslavije« v Beogradu.

Pred nekaj meseci se je pripravljalo osnivanje »Centralnega odbora šumske industrije kraljevine Jugoslavije«. Ta načrt je bil v nasprotju z interesi lesnega gospodarstva, pa je nato Osrednja sekcija lesnih trgovcev v soglasju z nekaterimi drugimi organizacijami — odločno odklonila ustanovitev takega Centralnega odbora. Ta osnutek je potem izginil.

Na iniciativo in ob sodelovanju za interese lesnega gospodarstva zaslužnega g. inž. Milana Lenarčiča se je v Beogradu izdelal nov načrt Centralne Organizacije gozdnega gospodarstva. Načrt je izraz vseh teženj in zahtev, za kalere sta se naša lesna trgovina in industrija dolgo borili. Ta načrt, ki predvideva sestavo Centralnega odbora po delegatih strokovnih organizacij posameznih produkcijskih področij, in ki vsebuje vse ono, kar sta naša lesna trgovina in industrija zahtevali, je seja Osrednje sekcije lesnih trgovcev soglasno odobrila in se izjavila za sodelovanje v pripravljalnem odboru.

Osrednja sekcija je razpravljala nato tudi o kreditu, o nasilnem izterjavanju kreditov in dolgov. Za dolgeve, ki so nastali — ne zaradi lastne krivde, nego zaradi neurejenih plačilnih prilik — naj se izvede zaščita.

Pridrček lastninske pravice

Neki trgovec je prodal svojo trgovino z vsem, kakor je bilo, za Din 349.000.—. Kupec kupnine ni plačal takoj, temveč se je obvezal odplačevati v mesečnih obrokih. Prodajalec in kupec trgovine sta se domenila tako, da ostane trgovina toliko časa svojina prodajalca, dokler kupec ne poplača zadnjega obroka, in če kupec ne izpolni te obveze, prodajalec odstopi od pogodbe. Dve in pol leta je šlo dobro, potem je pa prišel kupec trgovine v konkurz. Konkurni upravitelj se je smatral za zelo brihtnega, pa je mislil: Ker se obroki ne plačujejo več, je prodajalec odstopil od pogodbe in če je od pogodbe odstopil, tedaj mora vrniti vse prejete obroke. Tako je mislil in hitro je vložil tožbo radi vrnitve obrov. Hotel je pač povečati konkurzno maso. Toda s svojo tožbo je pogorel vseh instanc. Sodišče je razsodilo, da pridrček lastnine lahko nanaša na stvarne, resnične in določene dobrine, nikakor pa ne na trgovino kot tako. Pojem »trgovina« obsega vse v trgovino spadajoče predmete in pravice tudi namišljene, nestvarne vrednosti kakor so odjemalci, sloves in lega trgovine. Pridrček lastnine na takem pojmu je nemogoč, kakor tudi ne na blago, katero se prodaja in katerega prevzemnik trgovine ne potrebuje za sebe ali svojo rodbino, temveč za prodajo. Pridrček lastnine bi bil mogoč le na opravo trgovine, katera služi trajno kot taka, toda pridrček lastnine takega obsega bi bil brez vrednosti za prodajalca, ker oprava predstavlja le malenkostni del vrednosti prodane trgovine.

Kakor vidimo iz zgoraj navedenega primera, je pridrček lastninske pravice na celo trgovino z blagom, z njenimi odjemalci, z njenim slovesom in drugim brez pomena za prodajalca, ker si s takim pridrčkom ne pridobi nikake pravice, pač pa mu lahko nastanejo velike sitnosti, kakor kaže zgoraj omenjeni primer. Več sodnikov je moralo soditi, preden je prodajalec trgovine dokončno vedel, da sme prejete obroke obdržati.

Pridrček lastninske pravice na trgovini tedaj ni nikako obrambno sredstvo pred izgubo. Ako kupec trgovine ne more takoj plačati kupnine, tedaj se naj trjatev zavaruje ali s hipoteko, ali z jamstvom sorodnikov itd., nikakor pa ne s pridrčkom lastninske pravice na trgovini.

Zakon o nepravdnem postopku in uvodni zakon k temu zakonu

(XLII. zvezek zbirke »zakoni in uredb«. Založba tiskarne Merkur d. d. v Ljubljani. 188 + XVI. strani. Cena mehko vezano Din 24.—, v platno Din 32.—).

Pravkar sta izšla v posebni knjižici zgoraj navedena zakona, katerima je dodan še zakon o zasilnih poteh iz l. 1896. Knjižico je priredil Rudolf Sterle, kasacijski sodnik v pok., in jo opremil tudi s primerjalno razpredelnico in stvarnim kazalom. Knjižica, ki se dobiva v vseh knjigarnah, bo brez dvoma dober pravni pripomoček ne le sodnikom, odvetnikom, notarjem in upravne-mu uradništvu, marveč tudi zasebnikom, ki se žele poučiti o zakonskih določilih

glede zapuščin, varuštva, in skrbništva, o posvojitvi in pozakonitvi, prostovoljnih dražbah, proglasitvi pogrešancev za mrtve, o sodni razveljavitvi izgubljenih ali izginulih listin in drugih spornih ali nespornih vprašanjih, ki se rešujejo v nepravdnem postopku.

Zunanja trgovina

Možnost trgovinskih zvez s Finsko

Finska vlada je poslala svojega generalnega konzula Pavla Huurija, da v balkanskih državah prouči možnosti trgovinskih zvez teh držav s Finsko. Te dni je prišel gen. konzul Huuri v Zagreb, kjer se je sestel z zagrebškimi gospodarstveniki. Na sestanku se je ugotovilo, da bi mogla Jugoslavija izvažati v Finsko koruzo, moko, vino, tobak in sadje, dočim bi uvažala iz Finske papir, dobre kože in pa železne predmete, ki bi bili iz Finske cenejši kakor iz drugih držav, ker je finska marka nekoliko nižja od dinarja. Finski konzul v Zagrebu je g. Pavel Berkeš, direktor Hrvatske banke, našo državo pa zastopa na Finskem častni konzul g. Sajković, ki se tudi sam zelo trudi za dvig trgovinskih zvez med Finsko in Jugoslavijo.

Uvoz goveje živine v Italijo ni zmanjšal

Kakor se z italijanske uradne strani sporoča, se uvozne prepovedi ne nanašajo na one predmete, ki so bili pred kratkim kontingentirani. Zato ni uvoz goveje živine iz Jugoslavije ponovno znižan, temveč ostanejo v veljavi kontingenti, ki so bili preje določeni. To velja tudi za pred kratkim kontingentirano avstrijsko in madjarsko blago.

Bilanca mednarodne trgovine leta 1934.

Doslej objavljene številke o trgovini v lanskem letu kažejo naslednjo vidno bilanco: Nemčija deficit 285 milijonov M, Velika Britanija 285 milijonov funtov, Holandska 326 milijonov goldinarjev, Irska 20 milijonov funtov, Francija (11 mesecev) 5 milijard frankov in v istem času Italija 2.243 milijone lir ter Belgija 912 milijonov frankov deficita.

Ugodno trgovinsko bilanco izkazujejo za 11 mesecev Argentina 300 milijonov pezosov, Jugoslavija 156 milijonov Din, Španija (za 10 mesecev) 204 milijone pezeta, enako Brazilija 8 in pol milijona funtov in USA 500 milijonov dolarjev. Rusija izkazuje za devet mesecev 87 milijonov rubljev prebitka. Vsa ta statistika pa seveda še ne upošteva nevidne trgovine, plačilne bilance investicij in plačil v inozemstvu.

Japonska trgovina v l. 1934

Po uradnih podatkih je v lanskem letu narastel japonski izvoz za 311 milijonov jen ali 16,7 odstotkov, uvoz pa za 365 mil. ali 19%, tako da se je deficit še povečal. Vsi glavni svetovni trgi so prejeli več japonskega blaga ko v prejšnjem letu in vse velesile razen Vel. Britanije in Francije so tudi več uvozile na Japonsko.

Celotno je pregled za l. 1934. naslednji: USA izvoz 398, uvoz 768 (prej 492 in 620), Indija 238, 289 (205 in 204,6), Mandžurija 403, 192 (303 in 168), Avstralija 64, 197 (51 in 204), Kitajska 150, 121 (181 in 147), Vel. Britanija 109, 70 (87 in 92), Nemčija 19, 108 (12 in 95), Egipt 72, 46 (55 in 26), Francija 38, 18 (38 in 22).

Ameriški bombažni trg

Izvoz ameriškega bombaža pada tudi v letošnjem razdobju. Po statistiki niso prodali v letu 1934. več ko 240 milijonov jardov. L. 1933. je znašal izvoz še 302 milijona, 1932. še 375, v normalnih letih 1925. do 1927. pa povprečno 540 milijonov kv. jardov letno. Trg je upadel posebno zaradi japonske konkurence.

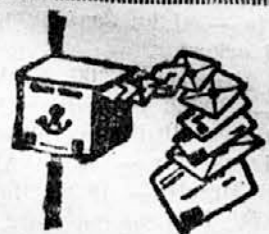
*

Mednarodni kartel železa in jekla, ki je bil ustanovljen l. 1926. med industrijami Francije, Belgije, Nemčije, Češkoslovaške in dela poljske industrije, se je razšel.

Nemčija dolguje drugim državam v klinrinskem prometu že nad 200 milijonov mark. Pasivnost nemške trgovinske bilance se je v januarju povečala ter je že dosegla vsoto 105 milijonov mark.

Piva je bilo lani uvoženo v USA pol milijona galon. Od te količine odpade 80% na Anglijo, 10% na Češkoslovaško, 7% na Nemčijo in 3% na vse druge države.

Egiptska vlada namerava uvesti zaščitno carino na usnje, da zaščiti domačo industrijo pred tujo konkurenco.

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1

TVORNIKA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Dobave-licitacije

Ravnateljstvo ljubljanske mestne elektrarne razpisuje dobavo: 40 bliskozvodov, 6 oljnih stikal in 4 oljnih transformatorjev. Ponudbe je poslali v zaprtem ovoju do 9. marca opoldne. Potrebni podatki v pisarni mestne elektrarne v Ljubljani, Krekov trg 10.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 7. marca ponudbe o dobavi risalnega orodja, merilnih naprav, 200 lopat za premog, 40.000 kg portland-cementa, 10.000 kg bukovega oglja ter naprave za analizo jamskega zraka.

Minerska komanda v Kumboru sprejema do 10. marca ponudbe o dobavi 1600 m verig, 12 verižnih vrtulj in 6 verižnih koloturnikov.

Komanda podmorniške flotilje Tivat sprejema do 10. marca ponudbe o dobavi kovin za ležaje.

Buffet na postaji Stambolčić se odda v zakup z ofertno licitacijo dne 11. marca pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Razpisane so te licitacije:

Dne 15. marca pri Upravi policije v Zagrebu za dobavo dežnih pelerin, dne 16. marca pa za dobavo uniform za policijsko stražo. — Dne 11. marca pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu za dobavo tiskovin.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI interesentom na vpogled.)

Dne 11. marca bo pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu ustna licitacija za dobavo 14.300 kg petroleja. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Dne 9. marca bo pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 12.500 kg olja, 18.700 kg kisa, 135 tisoč kg krompirja, 25.000 kg čebule, 1.500 kilogramov paprike, 1700 kg čaja in 12.500 kilogramov kave. (Pogoji na vpogled pri omenjenih komandah.)

Dobava mesa. Vojno ministrstvo v Beogradu razpisuje za dobavo mesa za vojaštvo za čas od 1. aprila do 30. septembra licitacije, ki bodo v dneh 9., 11., 13. in 15. marca pri raznih vojaških komandah. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Nove knjige

Axel Munthe: San Michele. Kot 18. zvezek Leposlovne knjižnice je izšlo znamenito delo švedskega zdravnika: San Michele. Je to delo, ki je bilo ob svojem izidu prava senzacija za Evropo in ki je bilo takoj eno najbolj čitanih del vse svetovne literature. To predvsem zaradi vseosvajajoče srčne dobrote, ki je v tem delu in v čemer je tudi njegova največja vrlina. Zato pa je tudi nad vse pozdraviti, da smo dobili to delo tudi v slovenščini. Posebno v današnjih časih, ko je potisnjena srčna kultura ob zid in ko cvete tudi najbolj brutalno rekorderstvo, bi bilo želeli, da bi vsi brali to delo, zlasti pa mladina. Pa tudi v vseh okrožnih uradih in v podobnih institucijah bi se moralo mnogo čitati Munthejevo delo in prepričani smo, da bi potem marsikatera priročna utihnila. Omenimo naj še, da je Axel Munthe s svojim »San Michele« dosegel, da je italijanska vlada prepovedala uničevanje ptičev, ki so se na selitvi v toplejše

kraje ustavljali na otoku Capri. Pač uspeh, ki zgovorno govori o učinkovitosti knjige. Slovenski prevod, ki ga je oskrbel Ludvik Klakočar, je zelo dober in se gladko

Zasebni nameščenci proti predlogom Suzora

Te dni so zborovali v Mariboru zasebni nameščenci zaradi znanih sklepov Suzora o pokojninskem in bolniškem zavarovanju zasebnih nameščenec. Zborovanje je vodil predsednik Miklavič, poročala pa sta podpredsednik Pokojninskega zavoda Tavčar in podpredsednik Zveze zasebnih in avtonomnih nameščenec Joško Zemljič. Na podlagi obeh referatov je bila soglasno sklenjena resolucija, v kateri se med drugim pravi:

Društvo zasebnih in avtonomnih nameščenec v Mariboru se pridružuje protestu Zveze društev v Ljubljani ter odločno zavrača sklep ravnateljstva Suzora z dne 28. decembra 1934, da se odpravijo dosedanje nameščenske bolniške blagajne in ustanove v okrilju Suzora nove. Prav tako odklanja društvo predloge Suzora glede uvedbe novih višjih mezdnih razredov poleg sedanjih. Uvedba višjih mezdnih razredov bi povzročila povišanje prispevkov, od katerih ne bi imeli zasebni nameščenci nobene koristi. V Dravski banovini pa tudi ni potrebno ustanavljati višje fonde, ker moreje zasebni nameščenci že sedaj pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu uživati višje zavarovanje. Obligatornost zavarovanja pri obstoju posebnega fonda pa bi imela to posledico, da bi padlo število članstva pri zasebnih blagajnah, naraslo pa pri Suzoru. Zasebni nameščenci zato zahtevajo:

bere. Oprema knjige, ki ima 450 strani, je zelo okusna in zato cena knjige (vez. 95 Din, broš. 85 Din) nizka. Knjigo toplo priporočamo.

1. Z ozirom na svoje posebne življenske razmere imajo zasebni nameščenci tudi posebne potrebe glede svojega socialnega zavarovanja. Ker v okviru sedanjega delavskega zavarovanja tem željam ni mogoče ustreči, je potrebno, da se zavarovanje zasebnih nameščenec uredi s posebnim zakonom, ki naj obsega bolezensko, nezgodno, pokojninsko in brezposelno zavarovanje, ki naj tudi upošteva potrebo kolaboracije vseh teh zavarovalnih panog.

2. Organizacija zavarovanja zasebnih nameščenec mora sloneti na teritorialnem načelu in zato naj se čim prej izvede razmejitev delokroga vseh treh zasebnih bolniških blagajn. Na področju Dravske banovine naj pripade izključna pravica zavarovanja TBPD v Ljubljani.

3. Fakultativno zavarovanje zasebnih nameščenec pri zasebnih bolniških blagajnah se mora izpremeniti v obvezno in se raztezati na vse trgovske in druge zasebne nameščence in tudi samoupravne, če ni njih zaposlenje pretežno fizičnega značaja.

Društvo naproša g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da čim prej skliče anketo zastopnikov zasebnih bolniških blagajn in vseh drugih zainteresiranih činiteljev, da se razbistrijo vsi problemi nameščenskega socialnega zavarovanja in določijo smernice za končno ureditev tega zavarovanja.

Doma in po svetu

Bolgarsko-jugoslovanska komisija za olajšanje obmejnega prometa med Jugoslavijo in Bolgarsko je končala svoje delo, ki je bilo vseskozi uspešno.

Arhijereji srbske in bolgarske pravoslavne cerkve so sestanejo spomladi v Savini v Boki Kotorski, da sklepajo o nekaterih važnih cerkvenih vprašanjih.

Naši konzulati v Bratislavi, Gradcu, Lillieu, Skadru, Carigradu in na Reki so bili povišani v generalne konzulate. Zakaj pa se še ni ustanovil mnogo bolj potreben generalni konzulat v Španiji, je nerazumljivo.

Znižanje železniških tarif za obiskovalce jadranske obale, letovišč itd., stopi v veljavo šele dne 1. maja.

Po kratki, a težki bolezni je umrl v Ljubljani vojni kurat Fran Bonač, ki si je s svojim zvestim delom za bližnjega pridobil globoko spoštovanje v vseh krogih slovenske javnosti. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Proračun mesta Sarajeva v višini 31 milijonov Din je potrdil finančni minister brez izpremembe.

O veliki povodnji vsled hitrega tavanja snega v gorah poročajo iz južne Srbije. Železniška zveza s Skopljem je pretrgana.

Državna tvornica svile v Novem Sadu je povečala svojo kapaciteto, da bo mogla letno predelati 20.000 kg naravne svile.

Novo veliko tekstilno tvornico zgrade v Samoboru ter je v ta namen že kupljeno 30.000 kv. metrov zemljišča. Nova tvornica bo izdelovala predvsem volnene tkanine, in sicer iz domačih sirovin. V novem podjetju bo 70% domačega in 30% francoskega kapitala, kakor zatrjujejo ustanovitelji nove tvornice.

Italijanskim vojakom, ki so odhajali v Afriko, so delili razglednice s sliko Mussolinija, pod katero je bilo napisano: »Bodite živeti le en dan ko lev, ko života riti vse življenje ko jagnje!« Listi ne po-

ročajo, kakšen vtis so napravile te razglednice na italijanske vojake.

Pruski ministrski predsednik Göring se poroči z igralko Emmy Sonnemann.

Prebivalstvo Nemčije je s prevzetjem Posarja naraslo na 68 milijonov. Italijanski listi pišejo, da bo imela Nemčija leta 1950 že 80 milijonov ljudi.

Francosko-nemški sporazum o rečni plovbi v obmejnih krajih je bil v soboto podpisan v Parizu.

Obsedno stanje v Španiji je bilo zopet podaljšano.

Hud potres je bil na Kreti. Vsled potresa je bilo 10 ljudi ubitih, nad 50 pa težko ranjenih.

Nov sporazum med rumunsko vlado in škodovimi zavodi

Končno je bil le dosežen sporazum med škodovimi zavodi in rumunsko vlado, in sicer na tej podlagi: Cene v stari pogodbi s škodovimi zavodi se znižajo za 15,5%. Vsota vseh starih dobav po stari pogodbi se zniža za eno tretjino in ta tretjina dobav se prepusti rumunski domači industriji (za katero so angleške tvrdke, op. ured.). Vsa vrednost dobav po starih pogodbah je znašala 1038 milijonov Kč, z novim sporazumom pa se zniža vrednost škodovim zavodom oddanih dobav na 606 milijonov Kč.

Konkurzi in prisilne poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju posestnika in gostilničarja Josipa Gorenjaka v Celju. Poravnalni komisar sodnik o. s. Božič, poravnalni upravnik odvetnik dr. Laznik. Narok za sklepanje poravnave dne 4. aprila ob 10., rok za oglasitev do 30. marca.

Odpravlja se konkurz o premoženju trgovca Petra Rozmaniča v Gornji Radgoni, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

Iržna poročila

Položaj na žitnem trgu

Češkoslovaška je navadno mnogo več blaga uvažala v Jugoslavijo, kakor pa izvažala iz Jugoslavije. Zato je vzbudilo precejšnje začudenje, ko se je ugotovilo, da se je naš izvoz v Češkoslovaško znatno dvignil, zlasti živil. Obenem pa se je ugotovilo, da je padel naš izvoz v Avstrijo in Švico. Nato se je dognalo, da so se uporabljale češkoslovaške klirinške terjatve v naši državi v to, da so se naša žita uvažala v Češkoslovaško, zlasti po vlačilcih v Bratislavo, odkoder so se naprej prodajala na Dunaj in v Švico. Posledica tega je bila, da se je naš izvoz v Avstrijo zmanjšal in da je postalo občutno pomanjkanje v šilingih, ki so se zato podražili. Naša Narodna banka je zato ustavila izdajanje do-

voljenj za zasebne kompenzacije s Češkoslovaško. V bodoče je treba zopet predložiti za prejem dovoljenja češkoslovaško uvozno deklaracijo. Prva posledica tega pa je bila, da so Češkoslovaki nehali kupovati pri nas pšenico in koruzo v dosedanjem obsegu, vsled česar je cena koruze padla, pa čeprav je na svetovnem trgu precej stabilna. Tudi Nemčija ne kupuje več naše koruze v prejšnjem obsegu. Cena koruze je zato postala nestalna. Tako se je dne 25. februarja plačevala v Somboru baška in sremška koruza promptno blago po 67—69, za marec in april pa po 70—72.

Tudi pšenica je na domačem trgu popustila, ker je padlo povpraševanje mlinov. Pogajanja z Avstrijo za dobavo naše pšenice še niso privedla do nobenega uspeha, a tudi Češkoslovaška kupuje manj pšenice.

V Somboru se plačuje sremška pšenica po 122—124, baška in banatska potliška po 128—134 in slavonska po 127—129 Din. Pšenični otrobi so po 81—83.

Ječmen je po 125—127,50.

Tudi cena fižola je nekoliko popustila, ker so ponudbe ob slabem povpraševanju narasle. Droben fižol iz Banata in Bačke se plačuje po 130, iz predvojne Srbije po 125 Din za 100 kg.

Ljubljanski živilski trg

Trg je zopet dobro založen. Zelenjava se je nekoliko pocenila, a le domača, ne pa še tudi tuja. Goriški radič se prodaja po 12 dinarjev za kg, uvožena špinata po 8 do 10 dinarjev, dočim je domača znatno cenejša. Dobi se tudi že po dinarju merica. Tudi nekaj regrata je že bilo na trgu in se je prodajal po 1,50 Din merica. Zivahnejše povpraševanje je po zeljnatih glavah, ki so se zato nekoliko podražile in se prodajajo po 2 Din glava. Mnogo povpraševanja je po jajcih, ki se pa kljub temu niso podražila in se prodajajo po 10 Din 18 jaje. Ne perutninskem trgu ni nobenih izprememb, kupčija je bila v splošnem precej živahna.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 22. februarja 1935 je bilo pripeljanih 212 svinj. Cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 70—80, 7—9 tednov stari 100—120, 3—4 mesece 150—180, 5—7 mesecev 200 do 280, 8—10 mesecev 300—380, 1 leto stari 480—560; 1 kg žive teže Din 4—5,50, 1 kg mrtve teže Din 6,50—8—. Prodanih je bilo 67 svinj.

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Radio-Ljubljana

Petek, dne 1. marca: 11.00: Šolska ura: O jugoslovenski glasbi (Emil Adamič) — 12.00: Odmevi iz havajskega otočja (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Jugoslovanska orkestralna glasba na ploščah — 18.00: Kultura starih narodov (Franc Tersegav) — 18.20: Radijski orkester — 18.40: Literarna ura: O literarni kritiki (prof. Fr. Vodnik) — 19.00: Radijski orkester — 19.20: Čas, jedilni list, program za soboto — 19.30: Nac. ura — 20.00: Koncert za tri flavte — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Radijski orkester.

Sobota, dne 2. marca: 12.00: Svatba in ples (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 18.00: Radijski orkester — 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 18.30: Radijski orkester — 18.50: Francosčina (prof. Prezelj) — 19.20: Čas, jedilni list, program za nedeljo — 19.30: Nac. ura — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.20: Prenos dobrodelne akademije mestnega načelnstva iz Uniona — 21.00: Slovenska narodna pesem na ploščah — 21.15: Internacionalni prenos iz Ljubljane: Koncert pevskega zbora »Glasbena Matica« pod vodstvom opernega direktorja g. Mirka Poliča — 21.45: Čas, poročila — 22.00: Nadaljevanje prenosa iz Uniona.

LIPSKI POMLADNI VELESEJEM 1935

Pričetek 3. marca

60% popusta

za vožnje na nemških železnicah
Vsa obvestila, tudi za nakup registermark dajejo:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33

Telefon 27-02

Zvanični biro lajptčjskog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33
Potovalne pisarne Putnik

Naročajte
„Trgovski list“!